

МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ
КОМУНАЛЬНИЙ ЗАКЛАД
«ПРИЛУЦЬКИЙ ФАХОВИЙ МЕДИЧНИЙ КОЛЕДЖ»
ЧЕРНІГІВСЬКОЇ ОБЛАСНОЇ РАДИ

ЗАТВЕРДЖУЮ

Голова приймальної комісії

Тетяна КОТЛЯР
«25» квітня 2024р.

РОЗГЛЯНУТО
на засіданні приймальної комісії
від «25» квітня 2024р.
Протокол №3

ПРОГРАМА

УСНОЇ СПІВБЕСІДИ З УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ

для осіб, які у 2024 році вступають на навчання для здобуття ступеня
фахового молодшого бакалавра
за регіональним замовленням
на основі повної загальної середньої освіти (11 класів)

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Програма співбесіди з української мови містить основні вимоги до знань і умінь абітурієнтів, які вступають на основі повної загальної (профільної) середньої освіти. Співбесіда з абітурієнтами проводиться з метою виявлення загальних знань з української мови, перевірки рівня мовленнєвих умінь і навичок.

Питання усної співбесіди з української мови, системно відображаючи програмний матеріал, сприяють об'єктивному і всебічному оцінюванню рівня його засвоєння, аналізу особливостей мовної культури особистості. За змістом вони охоплюють матеріал основних розділів курсу сучасної української мови: фонетики, орфографії, лексики, фразеології, морфології, синтаксису, пунктуації.

Програма співбесіди відповідає чинній програмі для загальноосвітніх навчальних закладів з української мови (5 – 11 класи) та складається з трьох розділів.

Перший з них містить перелік основних тем і понять з української мови, якими повинен володіти вступник.

У другому розділі вказано вимоги до рівня загальноосвітньої підготовки вступників.

У третьому розділі наведено критерії оцінювання відповіді вступника на співбесіді.

ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН

Назва розділу, теми	Знання змісту мовних понять, термінів, мовних явищ і закономірностей	Предметні уміння та способи навчальної діяльності
<p>1. Фонетика. Графіка.</p>	<p>Фонетика як розділ мовознавчої науки про звуковий склад мови. Голосні й приголосні звуки. Приголосні тверді і м'які, дзвінки й глухі. Позначення звуків мовлення на письмі. Алфавіт. Співвідношення звуків і букв. Звукове значення букв я, ю, є, ї, щ. Склад. Складоподіл. Наголос, наголошені й ненаголошені склади. Уподібнення приголосних звуків. Спрощення в групах приголосних. Найпоширеніші випадки чергування голосних і приголосних звуків. Основні випадки чергування у-в, і-й.</p>	<p>Визначати в словах голосні, тверді і м'які, дзвінки й глухі приголосні, ненаголошені й наголошені голосні; ділити слово на склади; визначати звукове значення букв у слові. Визначати місце букв в алфавіті, розташовувати слова за алфавітом; розпізнавати явища уподібнення приголосних звуків, спрощення в групах приголосних, основні випадки чергування голосних і приголосних звуків, чергування у-в, і-й.</p>
<p>2. Орфоепія</p>	<p>Відображення вимови голосних (наголошених і ненаголошених) через фонетичну транскрипцію. Відображення вимови приголосних звуків: 1) [дж], [дз], [дз']; 2) [г]; 3) [ж], [ч], [ш], [дж]; 4) груп приголосних (уподібнення, спрощення); 5) м'яких приголосних; 6) подовжених приголосних. Вимова слів з апострофом</p>	<p>Визначати особливості вимови голосних і приголосних звуків, наголошувати слова відповідно до орфоепічних норм.</p>
<p>3. Орфографія</p>	<p>Правопис літер, що позначають ненаголошені голосні [є], [и], [о] в коренях слів. Спрощення в групах приголосних. Сполучення йо,ьо. Правила вживання м'якого знака. Правила вживання апострофа. Подвоєння букв на позначення подовжених м'яких приголосних і збігу однакових приголосних звуків. Правопис префіксів і суфіксів.</p>	<p>Розпізнавати вивчені орфограми й пояснювати їх за допомогою правил; правильно писати слова з вивченими орфограмами, знаходити й виправляти орфографічні помилки на вивчені правила.</p>

	<p>Позначення чергування приголосних звуків на письмі. Правопис великої літери. Лапки у власних назвах. Написання слів іншомовного походження. Основні правила переносу слів із рядка в рядок.</p> <p>Написання складних слів разом і через дефіс. Правопис складноскорочених слів. Написання чоловічих і жіночих імен по батькові, прізвищ. Правопис відмінкових закінчень іменників, прикметників. Правопис н та nn у прикметниках і дісприкметниках, не з різними частинами мови.</p> <p>Особливості написання числівників. Написання окремо (сполучень прислівникового типу), разом і через дефіс (прислівників, службових частин мови, вигуків).</p>	
4. Лексикологія. Фразеологія.	<p>Лексикологія як учення про слово. Ознаки слова як мовної одиниці. Лексичне значення слова. Багатозначні й однозначні слова. Пряме та переносне значення слова. Омоніми. Синоніми. Анто-німи. Лексика української мови за походженням. Власне українська лексика. Лексичні запозичення з інших мов. Загальноживані слова. Професійна, діалектна, розмовна лексика. Терміни. Лексика української мови з погляду активного й пасивного вживання. Застарілі й нові слова (неологізми). Нейтральна й емоційно забарвлена лексика. Поняття про стійкі сполуки слів і вирази. Фразеологізми. Приказки, прислів'я, афоризми.</p>	<p>Пояснювати лексичні значення слів; добирати до слів синоніми й антоніми та використовувати їх у мовленні; вживати слова в переносному значенні. Знаходити в тексті й доречно використовувати в мовленні вивчені групи слів; пояснювати значення фразеологізмів, приказок, прислів'їв, крилатих висловів, правильно й комунікативно доцільно використовувати їх у мовленні.</p>
5. Будова слова. Словотвір.	<p>Будова слова. Основа слова й закінчення. Значущі частини слова:</p>	<p>Відділяти закінчення слів від основи, членувати</p>

	<p>корінь, префікс, суфікс, закінчення. Словотвір. Твірні основи при словотворенні. Основа похідна й непохідна.</p> <p>Основні способи словотворення в українській мові: префіксальний, префіксально-суфіксальний, суфіксальний, безафіксний, складання слів або основ, перехід з однієї частини мови в іншу.</p> <p>Складні слова. Способи їх творення. Сполучні голосні [о], [е] у складних словах.</p>	<p>основу на значущі частини, добирати спільно-кореневі слова, слова з однаковими префіксами й суфіксами; розрізняти форми слова й спільно-кореневі слова, правильно вживати їх у мовленні; визначати спосіб творення слів.</p>
<p>6. Морфологія. 6.1. Іменник.</p>	<p>Морфологія як розділ мовознавчої науки про частини мови. Іменник як частина мови: значення, морфологічні ознаки, синтаксична роль. Іменники власні та загальні, істоти й неістоти. Рід іменників: чоловічий, жіночий, серед-ній. Іменники спільного роду. Число іменників.</p> <p>Іменники, що вживаються в обох числових формах.</p> <p>Іменники, що мають лише форму однини або лише форму множини. Відмінки іменників. Відміни іменників: перша, друга, третя, четверта. Особливості вживання та написання відмінкових форм.</p> <p>Букви -а(-я), -у(-ю) в закінченнях іменників другої відміни.</p> <p>Відмінювання іменників, що мають лише форму множини.</p> <p>Невідмінювані іменники в українській мові. Написання і відмінювання чоловічих і жіночих імен по батькові.</p>	<p>Розпізнавати іменники, визначати їх загальне значення, морфологічні ознаки, синтаксичну роль, належність іменників до певної групи за їх лексичним значенням, уживаністю в мовленні; визначати основні способи творення іменників; правильно відмінювати іменники, використовувати іменники в мовленні, послуговуючись їх виражальними можливостями.</p>
<p>6.2. Прикметник</p>	<p>Прикметник як частина мови: значення, морфологічні ознаки, синтаксична роль.</p> <p>Розряди прикметників за значенням: якісні, відносні та присвійні.</p> <p>Ступені порівняння якісних прикметників: вищий і найвищий, способи їх творення (проста й складена форми). Зміни приголосних при творенні ступенів порівняння прикметників.</p>	<p>Розпізнавати прикметники, визначати їх загальне значення, морфологічні ознаки, синтаксичну роль; розряди прикметників за значенням; ступені порівняння якісних прикметників; основні способи творення відносних і присвійних прикметників;</p>

	Особливості відмінювання прикметників (тверда й м'яка групи).	відмінювання прикметників.
6.3. Числівник	Числівник як частина мови: значення, морфологічні ознаки, синтаксична роль. Розряди числівників за значенням: кількісні (на позначення цілих чисел, дробові, збірні) й порядкові. Групи числівників за будовою: прості, складні й складені. Кількісні числівники, особливості їх відмінювання. Порядкові числівники, особливості їх відмінювання.	Розпізнавати числівники, визначати їхнє загальне значення, морфологічні ознаки розряди числівників за значенням, основні способи їх творення, відмінювання; добирати потрібні форми числівників і використовувати їх у мовленні; визначати сполучуваність числівників з іменниками.
6.4. Займенник	Займенник як частина мови: значення, морфологічні ознаки, синтаксична роль. Співвіднесеність займенників з іменниками, прикметниками й числівниками. Розряди займенників за значенням: особові, зворотний, присвійні, вказівні, означальні, питальні, відносні, неозначені, заперечні. Особливості їх відмінювання. Творення й правопис неозначених і заперечних займенників.	Розпізнавати займенники, визначати їх загальне значення, морфологічні ознаки, синтаксичну роль, розряди займенників за значенням, основні способи їх творення, відмінювання; правильно добирати потрібні форми займенників і використовувати їх у мовленні. Особливості вживання займенників у мовленні.
6.5. Дієслово	Дієслово як частина мови: значення, морфологічні ознаки, синтаксична роль. Форми дієслова: дієвідмінювані, відмінювані (дієприкметник) і незмінні (інфінітив, дієприслівник, форми на -но, -то). Безособові дієслова. Види дієслів: доконаний і недоконаний. Творення видових форм. Часи дієслова: минулий, теперішній, майбутній. Способи дієслова: дійсний, умовний, наказовий. Творення форм умовного та наказового способів дієслів. Словозміна дієслів I та II дієвідміни. Особові та	Розпізнавати дієслова, особливі форми дієслова, безособові дієслова; визначати загальне значення дієслова, морфологічні ознаки, синтаксичну роль, часи й способи дієслів, дієвідміни, особливості словозміни кожної дієвідміни; основні способи творення дієслів, форм майбутнього часу недоконаного виду, форм умовного та наказового способу дієслів. Розпізнавати дієприкметники (зокрема відрізняти їх від дієприслів-

	<p>числові форми дієслів (теперішнього та майбутнього часу й наказового способу). Родові та числові форми дієслів (минулого часу й умовного способу). Дієприкметник як особлива форма дієслова: значення, морфологічні ознаки, синтаксична роль. Активні та пасивні дієприкметники. Відмінювання дієприкметників. Дієприкметниковий зворот. Безособові форми на -но,-то. Дієприслівник як особлива форма дієслова: значення, морфологічні ознаки, синтаксична роль. Дієприслівники доконаного й недоконаного виду, їх творення. Дієприслівниковий зворот.</p>	<p>ників), визначати їх загальне значення, морфологічні ознаки, синтаксичну роль, особливості творення, відмінювання; добирати й комунікативно доцільно використовувати дієприкметники та дієприкметникові звороти в мовленні. Особливості вживання активних дієприкметників у мовленні. Розпізнавати дієприслівники, визначати їх загальне значення, морфологічні ознаки, синтаксичну роль, основні способи їх творення; правильно будувати речення з дієприслівниковими зворотами.</p>
6.6. Прислівник	<p>Прислівник як частина мови: значення, морфологічні ознаки, синтаксична роль. Розряди прислівників за значенням. Ступені порівняння прислівників: вищий і найвищий. Правопис прислівників на -о, -е, утворених від прикметників і дієприкметників. Написання прислівників разом і через дефіс.</p>	<p>Розпізнавати прислівники, визначати їх загальне значення, морфологічні ознаки, синтаксичну роль, розряди прислівників за значенням, ступені порівняння прислівників, основні способи творення прислівників; добирати й комунікативно доцільно використовувати прислівники в мовленні.</p>
6.7. Службові частини мови	<p>Прийменник як службова частина мови. Групи прийменників за походженням: непохідні (первинні) й похідні (вторинні, утворені від інших слів). Групи прийменників за будовою: прості, складні й складені. Зв'язок прийменника з непрямыми відмінками іменника. Сполучник як службова частина мови. Групи</p>	<p>Розпізнавати сполучники, визначати групи сполучників за значенням і синтаксичною роллю, за вживанням і будовою; правильно й комунікативно доцільно використовувати сполучники в мовленні. Розпізнавати частки, визначати групи часток за значенням і вживанням; правильно й комуніка-</p>

	<p>сполучників за значенням і синтаксичною роллю: сурядні (єднальні, протиставні, розділові) й підрядні (часові, причи-нові, умовні, способу дії, мети, допустові, порівняльні, з'ясувальні, наслідкові). Групи сполучників за вживанням (одиничні, парні, повторювані) та за будовою (прості, складні, складені). Частка як службова частина мови. Групи часток за значенням і вживанням: формотворчі, словотворчі, модальні.</p>	<p>тивно доцільно використовувати частки в мовленні.</p>
6.8. Вигук	<p>Вигук як частина мови. Групи вигуків за походженням: непохідні й похідні. Значення вигуків. Звуконаслідувальні слова.</p>	<p>Розпізнавати вигуки, визначати групи вигуків за походженням; правильно й комунікативно доцільно використовувати вигуки в мовленні.</p>
7. Синтаксис 7.1.Словосполучення.	<p>Завдання синтаксису. Словосполучення й речення як основні одиниці синтаксису. Підрядний і сурядний зв'язок між словами й частинами складного речення. Головне й залежне слово в словосполученні. Типи словосполучень за морфологічним вираженням головного слова. Словосполучення непоширені й поширені</p>	<p>Розрізняти словосполучення й речення, сурядний і підрядний зв'язок між словами й реченнями; визначати головне й залежне слово в підрядному словосполученні; визначати поширені й непоширені словосполучення, типи словосполучень за способами вираження головного слова.</p>
7.2. Речення	<p>Речення як основна синтаксична одиниця. Граматична основа речення. Порядок слів у реченні. Види речень у сучасній українській мові: за метою висловлювання (розповідні, питальні й спонукальні); за емоційним забарвленням (окличні й неокличні); за будовою (прості й складні); за складом граматичної основи</p>	<p>Розрізняти речення різних видів: за метою висловлювання, за емоційним забарвленням, за складом граматичної основи, за наявністю чи відсутністю другорядних членів, за наявністю необхідних членів речення, за будовою, за наявністю чи відсутністю однорідних членів речення, вставних слів, словосполучень, речень, відокремлених</p>

	(двоскладні й односкладні); за наявністю чи відсутністю другорядних членів (непоширені й поширені); за наявністю необхідних членів речення (повні й неповні); за наявністю чи відсутністю ускладнювальних засобів (однорідних членів речення, вставних слів, словоспо-лучень, речень, відокремле -них членів речення, звертання).	членів речення, звертання.
7.2.1. Просте двоскладне речення	Підмет і присудок як головні члени двоскладного речення. Особливості узгодження присудка з підметом. Способи вираження підмета. Типи присудків: простий і складений (іменний і дієслівний). Способи їх вираження.	Визначати структуру простого двоскладного речення, способи вираження підмета й присудка(простого й складеного), особливості узгодження присудка з підметом. Уміти правильно й комунікативно доцільно використовувати прості речення.
7.2.2. Другорядні члени речення у двоскладному й односкладному реченні	Означення узгоджене й неузгоджене. Прикладка як різновид означення. Додаток. Типи обставин за значенням. Способи вираження означень, додатків, обставин. Порівняльний зворот.	Розпізнавати види другорядних членів та їх типи й різновиди, визначати способи вираження означень, додатків, обставин, роль порівняльного звороту; правильно й комунікативно доцільно використовувати виражальні можливості другорядних членів речення в мовленні.
7.2.3. Односкладні речення	Граматична основа Односкладного речення. Типи односкладних речень за способом вираження та значенням головного члена: односкладні речення з головним членом у формі присудка (означено-особові, неозначено-особові, узагальнено-особові, безособові) та односкладні речення з головним членом у	Розпізнавати типи односкладних речень, визначати особливості кожного з типів; правильно й комунікативно доцільно використовувати виражальні можливості односкладних речень у власному мовленні.

	<p>формі підмета (називні). Способи вираження головних членів односкладних речень. Розділові знаки в односкладному реченні.</p>	
7.2.4. Речення з однорідними членами	<p>Узагальнювальні слова в реченнях з однорідними членами. Речення зі звертанням. Звертання непоширені й поширені. Речення зі вставними словами, словосполу- ченнями, реченнями, їх значення. Речення з відокремленими членами. Відокремлені означення, прикладки – непоширені й поширені. Відокремлені додатки, обставини. Відокремлені уточню- вальні члени речення. Розділові знаки в реченні з однорідними членами.</p>	<p>Розпізнавати просте речення з однорідними членами, звертаннями, вставними словами, словосполученнями, ре- ченнями, відокремлени- ми членами (означен- нями, прикладками, додатками, обставинами), зокрема уточнювальними, та правильно й комуні- кативно доцільно вико- ристовувати виражальні можливості таких речень у мовленні.</p>
7.2.5.Складне речення	<p>Ознаки складного речення. Засоби зв'язку простих речень у складному: 1) інтонація й сполучники або сполучні слова; 2) інтонація. Типи складних речень за способом зв'язку їх частин: сполучникові й безсполучникові. Сурядний і підрядний зв'язок між частинами складного речення.</p>	<p>Розпізнавати складні речення різних типів, визначати їх структуру, види й засоби зв'язку між простими реченнями. Добирати й конструювати складні речення, що оптимально відповідають конкретній комунікативній меті.</p>
7.2.5.1. Складносурядне речення	<p>Єднальні, протиставні та розділові сполучники в складносурядному реченні. Сміслові зв'язки між частинами складносурядного речення. Розділові знаки в складносурядному реченні.</p>	<p>Розпізнавати складно- сурядні речення, визна- чати смислові зв'язки між частинами складносурядного речення; комуніка- тивно доцільно вико- ристовувати його вира- жальні можливості в мовленні.</p>
7.2.5.2. Складно- підрядне речення	<p>Складнопідрядне речення, його будова. Головне й підрядне речення. Підрядні сполучники й</p>	<p>Розпізнавати складно- підрядні речення, визначати їх будову, зокрема</p>

	<p>сполучні слова як засоби зв'язку у складно підрядному реченні. Основні види підрядних речень: означальні, з'ясувальні, обставинні (місця, часу, способу дії та ступеня, порівняльні, причини, наслідкові, мети, умовні, допустові). Складнопідрядні речення з кількома підрядними, їх типи за характером зв'язку між частинами:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) складнопідрядні речення з послідовною підрядністю; 2) складнопідрядні речення з однорідною підрядністю; 3) складнопідрядні речення з неоднорідною підрядністю. 	<p>складнопідрядних речень з кількома підрядними, уміти відображати її в схемі складнопідрядного речення; визначати основні види підрядних речень, типи складнопідрядних речень за характером зв'язку між частинами. Правильно й комунікативно доцільно використовувати виражальні можливості складнопідрядних речень різних типів у процесі спілкування.</p>
7.2.5.3. Безсполучникове складне речення	<p>Типи безсполучникових складних речень за характером смислових відношень між складовими частинами-реченнями:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) з однорідними частинами-реченнями (рівноправними); 2) з неоднорідними частинами (пояснюваною і пояснювальною). <p>Розділові знаки в безсполучниковому складному реченні.</p>	<p>Розпізнавати безсполучникові складні речення; визначати смислові відношення між їх частинами-реченнями (однорідними й неоднорідними), особливості інтонації безсполучникових складних речень. Правильно й комунікативно доцільно використовувати виражальні можливості безсполучникових складних речень у мовленні.</p>
7.2.5.4. Складні речення з різними видами сполучникового й безсполучникового зв'язку	<p>Складні речення з різними видами сполучникового й безсполучникового зв'язку.</p>	<p>Визначати структуру складних речень з різними видами сполучникового й безсполучникового зв'язку; правильно й комунікативно доцільно використовувати виражальні можливості речень цього типу в мовленні.</p>
7.3. Способи відтворення	<p>Пряма й непряма мова. Речення з прямою мовою.</p>	<p>Визначати в реченні з прямою мовою слова</p>

чужого мовлення	Слова автора. Заміна прямої мови непрямою. Цитата як різновид прямої мови. Діалог	автора й пряму мову, речення з непрямою мовою; замінювати пряму мову непрямою; правиль-но й доцільно використо-вувати в тексті пряму мову й цитати.
8. Стилїстика	Стилї мовлення (розмовний, науковий, художній, офіційно-діловий, публіцистичний), їх основні ознаки, функції.	Розпізнавати стилї мовлення, визначати особливості кожного з них. Уміти користуватися різноманітними виражальними засобами української мови в процесі спілкування для оптимального досягнення мети спілкування.
9. Розвиток мовлення	Види мовленнєвої діяльності; адресант і адресат мовлення; монологічне й діалогічне мовлення; усне й писемне мовлення. Вимоги до мовлення (змістовність, логічна послідовність, багатство, точність, виразність, доречність, правильність). Основні ознаки тексту: зв'язність, комунікативність, членованість, інформативність.	Уважно читати й усвідомлювати, запам'ятовувати зміст прочитаного, диференціюючи в ньому головне та другорядне. Критично оцінювати прочитане. Уміти формулювати, добирати доречні аргументи й приклади, робити висновок, висловлювати власну позицію, свій погляд на ситуацію чи обставини; правильно структурувати текст, використовуючи відповідні мовленнєві звороти. Знаходити й виправляти похибки та помилки в змісті, будові й мовному оформленні власних висловлень, спираючись на засвоєні знання

ВИМОГИ ДО РІВНЯ ЗАГАЛЬНООСВІТНЬОЇ ПІДГОТОВКИ

Вступники, які проходять співбесіду, повинні:

- розрізняти звуки мови, визначати голосні й приголосні звуки, їх характеристику, ділити слово на склади, розпізнавати явища уподіблення приголосних звуків, спрощення в групах приголосних, основні випадки чергування звуків;
- розпізнавати вивчені орфограми і пояснювати їх за допомогою правил; правильно писати слова з вивченими орфограмами;
- виділяти основу слова, добирати спільнокореневі слова, розрізняти форми слова й спільнокореневі слова, визначати спосіб творення слів;
- пояснювати відомі слова, добирати до слів антоніми й синоніми та використовувати їх у мовленні; пояснювати значення фразеологізмів, крилатих висловів;
- розпізнавати частини мови, визначати їх загальне значення, морфологічні ознаки, синтаксичну роль;
- розрізняти словосполучення й речення; визначати типи підрядного зв'язку в словосполученні;
- визначати структуру речення, вид речення, правильно ставити розділові знаки й обґрунтовувати їх постановку;
- визначати в реченнях з прямою мовою, слова автора й пряму мову, замінювати пряму мову непрямою;
- розпізнавати стилі мовлення, визначати їх особливості.

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ ПІДГОТОВЛЕНОСТІ ВСТУПНИКІВ

При оцінюванні відповідей до уваги беруться такі критерії:

- рівень засвоєння орфоепічних, граматичних, лексичних, стилістичних умінь і навичок;
- комунікативні уміння (уміння сприймати, відтворювати, створювати усні висловлювання).

При оцінюванні відповіді основна увага приділяється таким критеріям:

1. Повнота і правильність відповіді.
2. Ступінь усвідомленості, розуміння вивченого.
3. Мовленнєве оформлення відповіді.
4. Відповідь вступника оцінюється за шкалою 100 – 200 балів.
5. На вступному випробуванні вступник повинен:
  - говорити українською мовою з дотриманням правил орфоепії;
  - застосовувати теоретичні знання для створення висловлювань у різних стилях і видах мовлення;
  - будувати висловлювання певного обсягу, добираючи і впорядковуючи необхідний для реалізації задуму матеріал;
  - викладати матеріал логічно, послідовно;
  - використовувати мовні засоби відповідно до комунікативного завдання, дотримуючись норм літературної мови;
  - виявляти своє ставлення до предметів висловлювання, розуміти можливість різних тлумачень однієї проблеми;
  - аргументувати висловлені думки.

Бали	Рівні навчальних досягнень
Незадовільно	Вступник не розрізняє об'єкти вивчення і не може відтворити деякі його елементи; мало усвідомлює мету навчально-пізнавальної діяльності, будує лише окремі, не пов'язані між собою речення. Вступник не має сформованих практичних умінь та навичок; лексика і граматична будова мовлення збіднені.
100-104	Вступник відтворює більшу часту навчального матеріалу; може дати відповідь із кількох простих речень; здатен відтворити окремі положення завдання; має частково сформовані практичні уміння та навички; лексика і граматична будова мовлення збіднені.
105-110	Вступник за допомогою екзаменатора відтворює основний навчальний матеріал, має нечіткі уявлення про об'єкт вивчення, може повторити за зразком певну операцію, дію; має частково сформовані практичні уміння та навички; лексика і граматична будова мовлення збіднені.
111-115	Вступник за допомогою екзаменатора відтворює основний навчальний матеріал, може повторити за зразком певну операцію, дію; здатний з помилками і неточностями дати визначення понять, сформулювати правила. Не вміє аргументувати відповідь, приклади відсутні.
116-120	Вступник розрізняє об'єкти вивчення, відтворює незначну частину навчального матеріалу, відповідь правильна, але не достатньо осмислена, приклади відсутні; лексика і граматична будова мовлення збіднені.
121-125	Вступник описує явища, процеси без пояснень причин, слабо орієнтується в поняттях, відповідь характеризується неповнотою і поверховістю в розкритті теми, порушенням послідовності викладу; не розрізняється основна та другорядна інформація; добір слів не завжди вдалий.
126-130	Вступник описує явища, процеси, вміє пояснити їх причини, не завжди орієнтується в поняттях; відсутня аргументація та приклади для суджень, відповідь характеризується неповнотою і поверховістю в розкритті теми, порушенням послідовності викладу; не розрізняється основна та другорядна інформація; добір слів не завжди вдалий.
131-135	Вступник здатний з помилками і неточностями дати визначення понять, сформулювати правила, відтворити його з помилками; висловлені судження прикладами не ілюструються; питання не розкриті повністю, трапляються недоліки за низкою показників; відповіді бракує єдності стилю.
136-140	Вступник з помилками дає визначення понять, здатен сформулювати правило, відтворити його, але припускається помилок; підтверджує висловлене судження прикладами; питання значною мірою розкриті але трапляються недоліки за низкою показників, відповіді бракує єдності стилю.
141-145	Вступник виявляє знання і розуміння основних положень навчального матеріалу, відповідь правильна але недостатньо осмислена, має уявлення про об'єкт вивчення може повторити за зразком певну операцію, дію. Питання розкрито поверхнево.
146-150	Вступник відповідає логічно, висловлює власну думку щодо теми, вміє застосовувати знання на практиці; виклад загалом зв'язний, питання в цілому розкрито, але помітний репродуктивний характер,

	відсутня самостійність суджень, їх аргументованість, добір слів не завжди вдалий.
151-155	Вступник правильно відтворює навчальний матеріал, знає основоположні теорії і правила, вміє наводити окремі власні приклади на підтвердження певних думок, частково контролює власні навчальні дії, аргументація суджень відсутня.
156-160	Знання вступника є достатніми, застосовує вивчений матеріал у стандартних ситуаціях, намагається аналізувати, встановлювати найсуттєвіші зв'язки і залежність між явищами, фактами, робити висновки. Відповідь логічна, але має неточності, приклади не завжди ілюструють судження, відсутня аргументація.
161-165	Вступник правильно і логічно відтворює навчальний матеріал; самостійно створює достатньо повну, зв'язну, з елементами самостійних суджень відповідь; розуміє основоположні теорії і факти, але не завжди вдало установлює причинно-наслідкові зв'язки між ними; трапляються помилки у доборі лексичних засобів, відсутня аргументація, правила не завжди підтверджуються прикладами.
166-170	Знання вступника є достатньо повними, він вільно застосовує вивчений матеріал у стандартних ситуаціях, уміє аналізувати, установлювати найсуттєвіші зв'язки і залежності між мовними явищами, фактами, робити висновки; вдало добирає лексичні засоби; відповідь його повна, логічна, обґрунтована, але з деякими неточностями, судження не завжди аргументовані, вступник не всі судження може проілюструвати прикладами.
171-175	Вступник правильно і логічно відтворює навчальний матеріал; самостійно створює достатньо повну, зв'язну, з елементами самостійних суджень відповідь; розуміє основоположні теорії і факти, установлює причинно-наслідкові зв'язки між ними; уміє наводити окремі власні приклади на підтвердження власних думок; вдало добирає лексичні засоби; але у відповіді є недоліки, наприклад: відхилення від теми, порушення послідовності її викладу; основна думка не аргументується, правила не завжди підтверджуються прикладами.
176-180	Вступник вільно володіє вивченим матеріалом, застосовує знання в дещо змінених ситуаціях, уміє аналізувати і систематизувати інформацію, використовує загальновідомі докази у власній аргументації; висловлює стандартну аргументацію при оцінці дії, процесів, явищ; чітко тлумачить поняття; вдало добирає лексичні засоби. відповідь повна, правильна, логічна, обґрунтована, хоча їй і бракує власних суджень.
181-185	Вступник добре володіє вивченим матеріалом, застосовує знання в стандартних ситуаціях, уміє аналізувати і систематизувати інформацію, використовує загальновідомі докази із самостійною і правильною аргументацією; відповіді бракує власних прикладів до деяких суджень.
186-190	Вступник правильно відтворює навчальний матеріал; знає основоположні теорії і факти, уміє наводити окремі власні приклади на підтвердження певних думок; частково контролює власні навчальні дії.
191-195	Вступник застосовує вивчений матеріал у стандартних ситуаціях, намагається аналізувати, встановлювати найсуттєвіші зв'язки і

	залежність між явищами, фактами, робити висновки, загалом контролює власну діяльність. Відповідь логічна хоч і має неточності.
196-199	Вступник уміє аналізувати й систематизувати інформацію, використовує загальновідомі докази із самостійною і правильною аргументацією. Вступник має повні, глибокі знання, здатний використовувати їх у практичній діяльності, робити висновки, узагальнення. Вступник уміє знаходити інформацію та аналізувати її, ставити і розв'язувати проблеми.
200	Вступник має системні, міцні знання в обов'язку та в межах вимог навчальної програми, усвідомлено використовує їх у стандартних та нестандартних ситуаціях. Уміє самостійно аналізувати, оцінювати, узагальнювати опанований матеріал, самостійно користуватися джерелами інформації приймати рішення. Відповідь правильна, логічна, повна, судження проілюстровані власними прикладами.

СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Бурячок А.А. Орфографічний словник / А.А. Бурячок. – К.: Богдан, 2000.
2. Вихованець І.Р. Вивчаємо Українську Мову. Розширений Курс. Самовчитель: Навчальний Посібник / І.Р. Волох. – К., 1993.
3. Волох О.Т. Сучасна Українська Літературна Мова / О.Т. Волох. – К., 1986.
4. Волощак М. Неправильно-правильно. Довідник з українського слововживання / М. Волощак. – К.: Просвіта, 2000. – 128 с.
5. Головащук С.І. Складні випадки наголошення: Словник-довідник / С.І. Головащук – К., 1995.
6. Горпинич В.О. Українська Морфологія: Навчальний Посібник В.О. Горпинич. – Дніпропетровськ, 2002.
7. Єрмоленко С.Я. Українська мова: Короткий тлумачний словник лінгвістичних термінів / [С.Я. Єрмоленко, С.П. Бибик, О.Г. Тодор]; за ред. С.Я. Єрмоленко. – К.: Либідь, 2001, – 223 с.
8. Мала філологічна енциклопедія / [Уклали: О.І. Скопненко. І.В. Цимбалюк]. – К.: Довіра, 2007. – 478 с.
9. Олійник О. Світ українського слова / О. Олійник. – К.: Хрещатик, 1994, 415с.
10. Онуфрієнко Г.С. Складні випадки українського правопису: Навчальний посібник / Г.С. Онуфрієнко та ін. – Запоріжжя, 1998.
11. Сучасна українська мова / За ред. О.Д. Пономарева. – К.: Либідь, 2001, 399с.
12. Сучасна українська мова: Підручник / О.Д. Пономарів, В.В. Різун. І.Ю. Шевченко та ін. – К., 2001.
13. Український правопис / [Ін-т мовознавства ім. О.О. Потебні НАН України. Ін-т укр. Мови НАН України]. – К.: Наукова думка, 2012. – 288 с.
14. Ющук І.П. Практичний довідник з української мови / І.П. Ющук. – К.: Рідна мова, 1998. – 224 с.